

УДК 343.35

ЩОДО ДЕЯКИХ АСПЕКТІВ ЗАСТОСУВАННЯ ст. 364¹ КК УКРАЇНИ

Р. М. Гора, здобувач Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Постановка проблеми. Важливим показником економічного зростання держави виступає розвиток підприємницької діяльності, що супроводжується збільшенням кількості підприємств приватної форми власності, які функціонують у різних галузях економіки. Завданням кримінального закону, зокрема, є правова охорона тих суспільних відносин, що забезпечують нормальну, тобто таку, що відповідає вимогам законодавства, діяльність державного апарату, апарату управління органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та організаційно-правової форми [1, с. 783]. Саме із цією метою законодавець виокремив розділ XVII Особливої частини КК України, в якому розмістив норми, що передбачають відповідальність за службові злочини.

Визначення поняття службової особи за КК України 2001 р. не є досконалим та викликає багато питань у правозастосовній діяльності. Особливо складнощі виникають, коли мова йде про службових осіб юридичних осіб приватного права. На практиці це створює певні перепони у застосуванні положень КК, що стосуються відповідальності осіб, які вчинили злочин, передбачений ст. 364¹ КК України, а саме зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Стан розробки проблеми. Кримінальна відповідальність службових осіб була предметом дослідження таких науковців, як А. В. Савченко, В. В. Кузнецов, О. Ф. Штанько, Р. Л. Максимович,

В. О. Навроцький, Л. П. Брич, М. І. Мельник, П. П. Андрушко, А. А. Стрижевська та ін. Разом із тим однозначного розв'язання питань щодо зазначеної проблематики на сьогодні не знайдено, а тому деякі з них залишаються відкритими.

Мета та завдання. Стаття присвячена вирішенню питання притягнення до кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 364¹ КК України, а саме зловживання повноваженнями, тобто умисне, з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб використання всупереч інтересам юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми службовою особою такої юридичної особи своїх повноважень, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам або інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, у випадку коли особа, що притягується до кримінальної відповідальності, поєднує у собі засновника (власника) та керівника підприємства.

Виклад основного матеріалу. Кримінальний кодекс України було доповнено ст. 364¹ у відповідності до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» від 7 квітня 2011 р. [2].

З цього випливає, що до вказаного часу зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права кваліфікувалося за іншими статтями КК України. Суб'єкт вищевказаного складу злочину спеціальний – службова особа юридичної особи приватного права.

Звертаємо увагу, що визначення поняття «службова особа юридичної особи приватного права» на сьогодні спеціально та окремо в законі не передбачено. Його можна отримати шляхом системного тлумачення частин 3 і 4 ст. 18 КК України, примітки 1 до ст. 364 КК України, п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3]. Аналіз цих законодавчих положень дозволяє зробити висновок, що *службовими особами юридичних осіб приватного права є особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання*

таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Визначення організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських обов'язків надано у постанові Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хабарництво» від 26 квітня 2002 р. №5. Ця постанова, попри часту зміну законів про корупцію, є чинною та актуальною. Організаційно-розпорядчі обов'язки – це обов'язки зі здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділів, лабораторій, кафедр), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконроби, бригадири тощо).

Адміністративно-господарські обов'язки – це обов'язки з управління або розпорядження державним, колективним чи приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідувачів складів, магазинів, майстерень, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо [4].

Слід також відмітити, що законодавець ототожнює функції та обов'язки службових осіб. У ст. 18 та примітці 1 до ст. 364 КК України вжито формулювання «організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські *функції*», тоді як у постанові Пленуму Верховного Суду України та Законі України «Про запобігання корупції» вжито формулювання «організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські *обов'язки*». Пізніше в абз. 5 п. 1 зазначеної постанови Пленуму Верховного Суду України вказано, що особа є службовою не тільки тоді, коли вона *здійснює* відповідні *функції* чи *виконує* *обов'язки* постійно, а й тоді, коли вона робить це тимчасово або за спеціальним повноваженням, за умови, що за-

значені функції чи обов'язки покладені на неї правомочним органом або правомочною службовою особою [4]. З указаної норми вбачається, що *функції здійснюються, а обов'язки виконуються*. Таку відмінність у формулюванні одних і тих самих положень різних нормативних актів, на нашу думку, слід привести у відповідність.

У науці неодноразово висловлювалися думки про те, що власника підприємства не можна визнати службовою особою, навіть у тому випадку, коли він є одночасно і керівником цього підприємства, а тому не можна притягувати до кримінальної відповідальності за ст. 364¹ КК України.

Л. П. Брич та В. О. Навроцький вважають, що із суті визначення службової особи та покладення на неї організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських обов'язків випливає, що не може бути визнано службовою особою засновника підприємства, навіть у тому випадку, коли він обіймає посаду керівника, а «тому за чинним (на момент написання ними наукової статті. – *Р. Г.*) законодавством посадовою особою може бути визнаний директор приватного підприємства, який працює за наймом, інші працівники такого підприємства, на яких покладені відповідні повноваження, але не його власник, хоча він одночасно і виконував би обов'язки керівника такого підприємства» [5, с. 70]. Згодом дослідники, розмірковуючи про відповідальність директора приватного підприємства, стали живити термін «посадова особа». Це зумовлено тим, що визначення суб'єкта службових злочинів у законодавстві зазнавало змін. Зокрема, до набрання чинності новим КК України 2001 р. розділ VII КК 1960 р. (із 11 липня 1995 р.) мав назву «Посадові злочини», а суб'єкти цих злочинів відповідно іменувалися посадовими особами.

Далі Л. П. Брич та В. О. Навроцький звертають увагу на те, що, для того щоб зайняти посаду, на неї потрібно посадити когось, або призначити, а засновник, власник підприємства не може себе призначати [5, с. 70]. Сучасне цивільне законодавство не забороняє засновнику юридичної особи приватного права (приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю та ін.) бути її (юридичної особи) керівником. Єдиним обмеженням, наприклад, у випадку товариства з обмеженою відповідальністю, є згідно з ч. 2

ст. 141 ЦК України обмеження, відповідно до якого особа може бути учасником лише одного товариства з обмеженою відповідальністю, що має одного учасника [6]. При цьому термін «учасник» є синонімом терміна «засновник». Так, дійсно, в разі коли єдиний засновник юридичної особи бажає також бути керівником, він, зокрема, не може видати наказ про призначення себе на посаду, а видає наказ, в якому зазначає, що він приступає до виконання обов'язків керівника.

Для визначення можливості притягнення до відповідальності службової особи юридичної особи приватного права слід повернутися до визначення адміністративно-господарських та організаційно-розпорядчих обов'язків службової особи, звідки вбачається, що для наявності організаційно-розпорядчих обов'язків у службової особи юридичної особи приватного права потрібно, щоб на підприємстві були оформлені наймані працівники, трудовий колектив, щодо яких здійснюється керівництво. Для наявності адміністративно-господарських обов'язків необхідним є відокремлення майна юридичної особи приватного права, яким можна управляти. Розпочнемо з останнього. Не може бути підприємства без майна, оскільки в разі створення юридичної особи її засновник зобов'язаний указати статутний капітал майбутнього підприємства. Мінімальний розмір статутного капіталу законодавством не передбачено для жодної з організаційно-правових форм юридичних осіб, окрім акціонерного товариства, мінімальний розмір статутного капіталу якого відповідно до ч. 1 ст. 14 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. становить 1 250 мінімальних заробітних плат, виходячи зі ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства [7]. У п. 1 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. визначено, що товариство є власником майна, переданого йому учасниками у власність *як вклад до статутного (складеного) капіталу*. Частиною 1 ст. 13 цього Закону передбачено, що *вкладом до статутного (складеного) капіталу* господарського товариства можуть бути гроші, цінні папери, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, якщо інше не встановлено законом [8]. Що стосується інших організаційно-правових форм, то, наприклад, частини 1 і 2 ст. 144 ЦК

України лише визначають, що статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю складається із вкладів його учасників. Розмір статутного капіталу дорівнює сумі вартості таких вкладів. Статутний капітал товариства визначає мінімальний розмір майна товариства, що гарантує інтереси його кредиторів. Не допускається звільнення учасника товариства з обмеженою відповідальністю від обов'язку внесення вкладу до статутного капіталу товариства, у тому числі шляхом зарахування вимог до товариства [6]. Разом із тим, якщо норми цивільного чи господарського законодавства прямо і не визначають, проте презюмують неможливість створення юридичної особи без статутного капіталу, а отже, і юридичної особи без майна.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що керівник юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, навіть у випадку коли він є єдиним засновником, все одно виконує адміністративно-господарські обов'язки.

Що ж стосується виконання організаційно-розпорядчих обов'язків, то тут ситуація дещо неоднозначна. Будучи керівником юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми та єдиним засновником, керівник не є найманим працівником та, більше того, не може здійснювати керівництво щодо себе самого!

Подібного висновку, з яким частково можна погодитися, дійшов М. І. Мельник, котрий вважає, що не можна визнати службовою особою власника приватного підприємства, який не має найманих працівників, оскільки функціями службової особи не може охоплюватися керівництво самим собою чи своїм власним майном, а тому кримінально-правова оцінка участі такого власника приватного підприємства у вчиненні злочину у сфері службової діяльності (за винятком давання хабара) можлива лише з урахуванням положень інституту співучасті [9, с. 100]. Такий підхід до вирішення розглянутого питання наявний і в матеріалах судової практики. Так, Бабушкінський районний суд м. Дніпропетровська у вироку від 17 листопада 2015 р. у кримінальній справі № 200/2449/14-к, що набрав законної сили, визнав невинуватою особу, яка притягувалася до кримінальної відповідальності. Було встановлено, що відповідно до рішення власника № 1 від 1 липня 2009 р. про заснування

ПП «Драфт Сервіс» та статуту ПП «Драфт Сервіс» обвинувачений одноособово заснував зазначене підприємство та у відповідності до наказу № 1 здійснював повноваження директора зазначеного підприємства. У подальшому, діючи як директор та одноособовий власник ПП «Драфт Сервіс», він уклав з ПАТ «Акта Банк» договір овердрафту № 01–576/Т від 29 квітня 2011 р., відповідно до якого підприємству був наданий банком короткостроковий кредит (овердрафт) лімітом 500 тис. грн строком до 27 квітня 2012 р., а 30 червня 2011 р. він уклав із банком додаткову угоду № 1 до договору овердрафту № 01–576/1 від 29 квітня 2011 р., згідно з якою був установлений ліміт у розмірі 1 млн грн. Після цього обвинувачений продав корпоративні права на ПП «Драфт Сервіс» іншій особі, у котрої виникла заборгованість перед банком. Дослідивши наявні у справі докази, суд установив, що при укладанні договору овердрафту № 01–575/Т від 29 квітня 2011 р. обвинувачений діяв у своїх інтересах та інтересах на користь ПП «Драфт Сервіс», оскільки він був одноособовим його власником, що виключає можливість його дій всупереч інтересам юридичної особи приватного права. Обвинувачення в завданні ПАТ «Акта Банк» матеріальної шкоди, що виразилася в заборгованості за кредитним договором, є необґрунтованим, оскільки заборгованість у підприємства виникла не в результаті дій обвинуваченого, а внаслідок дій уже іншої третьої особи, і доказів того, що при укладанні договору кредиту він діяв всупереч інтересам підприємства, власником якого він був одноособово, стороною обвинувачення та потерпілого суду не надано [10].

Можна і потрібно погодитися з висновками М. І. Мельника щодо неможливості здійснення власником приватного підприємства керівництва самим собою, але не можна погодитися з категоричним твердженням про керівництво (управління) майном підприємства як своїм власним. Попри те, що діяльність приватного підприємства не регулюється згаданим вище Законом України «Про господарські товариства», останнє все ж таки є юридичною особою, на відміну від фізичної особи – підприємця (організаційно-правова форма господарювання), а тому відповідно до цивільного та господарського законодавства є суб'єктом права власності. Фізичну особу – підприємця помилково називають приватним підприємцем, а приват-

ного підприємця, у свою чергу, ототожнюють із приватним підприємством. Власник приватного підприємства не відповідає своїм майном за зобов'язаннями створеного ним приватного підприємства, а підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями власника. У ч. 3 ст. 62 ГК України указано, що підприємство, якщо інше не встановлено законом, діє на підставі статуту. Зі змісту ч. 4 ст. 57 ГК України вбачається, що статут суб'єкта господарювання повинен містити відомості про розмір та порядок формування статутного фонду. Отже, приватне підприємство, володіючи статусом юридичної особи, може бути власником та мати відокремлене майно [11].

Більш конкретизовано про це зазначили П. П. Андрушко та А. А. Стрижевська. Разом із тим, якщо приватне підприємство чи товариство з обмеженою відповідальністю (з одним засновником (власником)) не мають найманих працівників і господарська діяльність ними здійснюється безпосередньо їх власником чи засновником, який одночасно й одноособово є їх керівником (виконавчим органом), то в цій частині її діяльності такі керівники не виконують організаційно-розпорядчих обов'язків, а отже, не повинні визнаватися службовою особою [12, с. 175].

При визначенні поняття «службова особа» законодавець перелічує організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські обов'язки через сполучник «чи». Звернувшись до словника української мови, можна дізнатися, що сполучник «чи» уживається для позначення того, що з ряду перелічуваних предметів, явищ і т. ін. можливий тільки один [13, с. 320].

З цього випливає, що для наявності ознак службової особи у випадку вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 364¹ КК України, необхідним та достатнім є виконання нею одних із визначених законом обов'язків.

Висновок. Для наявності складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 364¹ КК України, у випадку коли *особа, яка притягується до кримінальної відповідальності, поєднує у собі засновника (власника) та керівника підприємства, така особа у будь-якому випадку виконує адміністративно-господарські обов'язки, а тому повинна визнаватися службовою особою юридич-*

ної особи приватного права. Це правило, зокрема, впливає і з вироку суду, наведеного у статті, де суд не ставить під сумнів виконання особою адміністративно-господарських обов'язків та її статус як службової. Водночас звернемо увагу на одну з ознак об'єктивної сторони складу злочину, що розглядається, а саме на дію такої особи, що відбувається всупереч інтересам служби. Щодо організаційно-розпорядчих повноважень, то наявність таких повноважень можлива тільки у випадку наявності у такої юридичної особи найманих працівників.

Перелік літератури

1. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар : в 2 т. Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – 1040 с.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення : Закон України від 7 квіт. 2011 р. № 3207-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 41. – Ст. 414.
3. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII // Відом. Верхов. Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
4. Про судову практику у справах про хабарництво : постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 5 // Юрид. вісн. України. – 2002. – № 28 (368). – 13–19 лип. – Ст. 21.
5. Брич Л. Ознаки посадової особи та кваліфікація господарських злочинів, вчинених нею (закінчення) / Л. Брич, В. Навроцький // Підприємництво, госп-во і право. – 2001. – № 2. – С. 68–71.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
7. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 верес. 2008 р. № 514-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2008. – № 50–51. – Ст. 384.
8. Про господарські товариства : Закон України від 19 верес. 1991 р. № 1576-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
9. Мельник М. І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства / М. І. Мельник. – К. : Парлам. вид-во, 2000. – 255 с.
10. Єдиний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54817512>. – Заголовок з екрана.

11. Господарський кодекс України : Закон України від 16 верес. 2003 р. №436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18, 19–20, 21–22. – Ст. 144.

12. Андрушко П. П. Злочини у сфері службової діяльності: кримінально-правова характеристика : навч. посіб. / П. П. Андрушко, А. А. Стрижевська. – К. : Юрисконсульт, 2006. – С. 342.

13. Словник української мови : в 11 т. / редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін. ; Акад. наук Укр. РСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 11. – 1980. – С. 700.

Транслітерація переліку літератури

1. V. Ya. Tatsiiy (2013). Kryminal'nyj kodeks Ukrainy : Naukovo-praktychnyj komentar [Criminal Code of Ukraine : Scientific and practical commentary]. Vol 2. Kharkiv, Pravo – Law [in Ukrainian]

2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo vidpovidal'nosti za koruptsijni pravoporushennia : zakon Ukrainy vid 07.04.2011 r. №3207-VI [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine regarding liability for corruption offenses : the law of Ukraine of 07.04.2011 №3207-VI]. (2011) Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Gazette of the Verkhovna Rada, №41 [in Ukrainian].

3. Pro zapobihannia koruptsii : zakon Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 r. №1700-VII [On prevention of corruption : the Law of Ukraine of 14 October 2014 №1700-VII] (2014) Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Gazette of the Verkhovna Rada, №49 [in Ukrainian].

4. Pro sudovu praktyku u spravakh pro khabarnytstvo : postanova Plenumu Verkhov. Sudu Ukrainy vid 26 kvitnia 2002 r. №5 [On judicial practice in cases of bribery : Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine of 26 April 2002 no. 5], Yuryd. visn. Ukrainy – Law Gazette Ukraine, №28 (368) [in Ukrainian].

5. Brych, L., Navrots'kyj, V. (2001). Oznaky posadovoi osoby ta kvalifikatsiia hospodars'kykh zlochyniv, vchynenykh neiu (zakinchennia) [Signs of an official and qualification of economic crimes committed by it (the end)]. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Business, Economy and Law, 2, pp. 68–71 [in Ukrainian].

6. Tsyvil'nyj Kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. №435-IV [Civil Code of Ukraine : Law of Ukraine od 16 January 2013 №435-IV] Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Gazette of the Verkhovna Rada, №40–44 [in Ukrainian].

7. Pro aktsionerni tovarystva : Zakon Ukrainy vid 17 veresnia 2008 r. №514-VI [On Joint Stock Companies : the Law of Ukraine of 17 September 2008 №514-VI] Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Gazette of the Verkhovna Rada, №50–51 [in Ukrainian].

8. Pro hospodars'ki tovarystva : Zakon Ukrainy vid 19 veresnia 1991 r. №1576-XII [On Business Associations : the Law of Ukraine of 19 September 1991 №1576-XII] Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Gazette of the Verkhovna Rada, №49 [in Ukrainian].

9. Mel'nyk, M. I. (2000). Khabarnytstvo: zahal'na kharakterystyka, problemy kvalifikatsii, udoskonalennia zakonodavstva [Bribery: general description, the problem of qualification improvement of legislation]. Kyiv, Parlaments'ke vyd [in Ukrainian].

10. Yedynyj reiestr sudovykh rishen' [Unified State Register of judgments], reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54817512> [in Ukrainian].

11. Hospodars'kyj Kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16 veresnia 2003 r. №436-IV [Economic Code of Ukraine : Law of Ukraine of 16 September 2003] Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Gazette of the Verkhovna Rada, №18, №19–20, №21–22 [in Ukrainian].

12. Andrushko, P. P. (2006). Zlochyny u sferi sluzhbovoi diial'nosti: kryminal'no-pravova kharakterystyka [Crimes in the sphere of service activity: criminal legal description]. Kyiv, Yuryskonsul't [in Ukrainian].

13. Slovyk ukrains'koi movy [Dictionary of the Ukrainian language] (1980). Vol. 11. Kyiv, Naukova dumka [in Ukrainian].

Гора Р. М. Щодо деяких аспектів застосування ст. 364¹ КК України

Стаття присвячена проблемі кримінальної відповідальності службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми у випадку, коли особа, що притягується до кримінальної відповідальності, поєднує у собі засновника (власника) та керівника підприємства. Шляхом системного тлумачення законодавства автором надано визначення службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Указано на неоднакове визначення законодавцем у різних нормативних актах одних і тих самих положень та відсутність єдиного підходу до вживання термінів «функції» та «обов'язки» службової особи. Проаналізовано на прикладі різних організаційно-правових форм юридичної особи приватного права можливість виконання адміністративно-господарських та організаційно-розпорядчих обов'язків особою, що поєднує у собі засновника (власника) та керівника

підприємства. Установлено, що така особа завжди виконує адміністративно-господарські обов'язки, оскільки будь-яке підприємство приватної форми власності володіє статутним фондом, що є відокремленим майном, а особа управляє таким майном. Організаційно-розпорядчі обов'язки засновник (власник) підприємства, який одночасно є керівником, може виконувати тільки у випадку наявності найманих працівників.

Ключові слова: службова особа юридичної особи приватного права, адміністративно-господарські обов'язки, організаційно-розпорядчі обов'язки, керівник підприємства, засновник (власник) підприємства.

Гора Р. М. О некоторых аспектах применения ст. 364¹ УК Украины

Статья посвящена проблеме уголовной ответственности должностного лица юридического лица частного права независимо от организационно-правовой формы в случае, когда лицо, которое привлекается к уголовной ответственности, сочетает в себе учредителя (собственника) и руководителя предприятия. Путем системного толкования законодательства автором дано определение должностного лица юридического лица частного права независимо от организационно-правовой формы. Указывается на неодинаковое определение законодателем в различных нормативных актах одних и тех же положений и отсутствие единого подхода к употреблению терминов «функции» и «обязанности» должностного лица. Проанализирована на примере различных организационно-правовых форм юридического лица частного права возможность выполнения административно-хозяйственных и организационно-распорядительных обязанностей лицом, сочетающим в себе учредителя (собственника) и руководителя предприятия. Установлено, что это лицо всегда выполняет административно-хозяйственные обязанности, так как любое предприятие частной формы собственности владеет уставным фондом, который является обособленным имуществом, а лицо управляет таким имуществом. Организационно-распорядительные обязанности основатель (собственник) предприятия, который одновременно является руководителем, может выполнять только в случае наличия наемных работников.

Ключевые слова: должностное лицо юридического лица частного права, административно-хозяйственные обязанности, организационно-распорядительные обязанности, руководитель предприятия, учредитель (собственник) предприятия.

Gora R. M. Some aspects of the application of the article 364¹ of the Criminal code of Ukraine

The article deals with the criminal liability of official legal entities of private law, irrespective of organizational and legal form in the case when the person who is charged with a criminal offence acts as the founder (the owner) and the head of the enterprise at the same time. By systematic interpretation of the legislation, the author gives the definition of the official entity of private law, irrespective of organizational and legal forms. It was pointed out by the legislator about the unequal determination in various acts of the same provisions and the lack of a unified approach to the use of the

terms «functions» and «duties» of the official. Analyzed on the example of different organizational and legal forms of entity of private law the ability to perform administrative and commercial duties, organizational and regulatory duties by a person who acts as the founder (the owner) and the head of the enterprise at the same time. It was established that such a person always performs administrative and commercial duties, because any company of private form of ownership has owned statutory fund, which means a separate property, and the person rules this property. Organizational and regulatory duties work when the founder (the owner) and the head of the enterprise at the same time can perform only in the case of existence of hired employees.

Key words: *the official entity of private law, administrative and commercial duties, organizational and regulatory duties, the head of the enterprise, the founder (the owner).*